

LEILA NIEMI-MUROLA
anestesiologian ja
tehohoitolääketieteen dosentti,
lääkäriskouluttajan erityis pätevyys,
kliininen opettaja
Helsingin yliopisto, Clincium,
anestesiologian ja teho hoidon
yksikkö ja HUS Leikkaussalit,
teho- ja kivunhoito

JOHANNA RELLMAN
apulaisylilääkäri, neurologian
erikoislääkäri
TAYS yhtymähallinto

KIRJALLISUUTTA

- Heikkilä T, Hyppölä H, Kumpusalo E ym. Choosing a medical specialty – Study of Finnish doctors graduating in 1977–2006. *Med Teach* 2011;33:e440–5.
- Scott I, Gowans M, Wright B, Brenneis F. Stability of medical student career interest: A prospective study. *Acad Med* 2012;87:1260–7.

- Sandars J, Patel R, Steele H, McReavey M. Developmental student support in undergraduate medical education: AMEE Guide No. 92. *Med Teach* 2014;36:1015–26.

LIITEAINEISTO
pdf-versiossa
www.laakarilehti.fi

Sisällysluettelot
SLL 5/2019

Mikä minusta tulee isona?

Lääketieteen opiskelijoiden uraohjauksen mallit

LÄHTÖKOHDAT Suomessa lääketieteen opiskelijoille ei ole tarjolla järjestelmällistä uravalinnan ohjausta.

MENETELMÄT Etsimme esimerkkejä lääketieteen opiskelijoiden uravalinnan ohjaukseen soveltuvista malleista tietokannoista heinäkuussa 2019. Systemaattiseen katsaukseen otettiin 8 artikkelia.

TULOKSET Uraohjausohjelmissa pyrittiin lisäämään opiskelijoiden itsetuntemusta, antamaan tietoa heille sopivista erikoisaloista ja auttamaan heitä menestymään valintamenettelyssä. Ensimmäisten lukuvuosien aikana elementtejä ovat itsetuntemuksen lisääminen persoonallisuustestien avulla, yksilöohjaus ja valinnaiset opinnot. Klinikassa opiskelijat tutustuivat itseään kiinnostaviin erikoisaloihin.

PÄÄTELMÄT Terveyspalvelujärjestelmän kannalta on kustannustehokasta ohjata opiskelijoita hakeutumaan suoraan itselleen sopivalle erikoisalalle. Suomalainen uraohjauksen malli tulee rakentaa koulutus- ja terveyspalvelujärjestelmäämme sopivaksi.

Erikoislääkäriskoulutuksen meneillään olevan uudistuksen yksi tärkeä osa on opinto-oikeuden avoimen haku- ja valintamenettelyn käyttöönotto. Vielä vuonna 2002 erikoistuva saattoi ilmoittautua samanaikaisesti useaan erikoisalan koulutusohjelmaan, vuonna 2003 opinto-oikeus rajattiin yhteen erikoisalaan, ja nyt erikoislääkäriskoulutukseen pitää hakea.

den ohjaus on opetusohjelman oleellinen osa (3,4). Opiskeluaika nähdään ihmisenä kasvamisen kannalta tärkeänä kehitysvaiheena (3), eikä se ole ainoastaan etukäteen määritellyn akateemisen osaamistason saavuttamista. Tulevan urapolun löytämiseksi annettu ohjaus on yksi tämän mentoroinnin osatekijä (3,4).

On luonnollista, että tiedekuntaan hakeutuneen nuoren kiinnostuksen kohteet muuttuvat kuuden vuoden opiskelun aikana (2). Koulutuksensa aikana lääketieteen opiskelijat hankkivat perustiedot jokaisesta erikoisalasta, mutta opintojakson aikana muodostuneet mielikuvat eivät aina vastaa työelämän todellisuutta.

Opiskeluaikainen kohtelu (5) ja erikoisalojen välinen kiertojärjestys saattavat vaikuttaa opiskelijoiden valintoihin (6). Tiedekunnan arvot ohjaavat uravalintoja jossakin määrin (7), ja myös palkkauksella, pätevystyrityksellä ja työllistymisellä on vaikutusta (1,8). Ilman uraohjausta tapahtuva päätöksenteko saattaa perustua alan todellisuutta huonosti vastaaville mielikuville, mikä helposti johtaa erikoisalan vaihtoon (2).

Peruskoulutus on lyhyt ajanjakso lääkärin elämässä, mutta yhteiskunnalle se on merkittävä sijoitus. Terveyspalvelujärjestelmän kannalta on tärkeää saada osaavia lääkäreitä erilaisiin työpisteisiin, ylläpitää työviihtyvyyttä, tukea koulutusta sen eri vaiheissa ja taata sujuva siirtyminen lääkärin urapolun eri vaiheisiin (8).

Valintamenettelyssä hakija saa kolmanneksen maksimipisteistä valitun alan työkokemuksesta, kolmanneksen haastattelusta ja 8 pistettä tutkimustyöstä (yhteensä enintään 20 pistettä). Ensisijaisuuspisteiden avulla hakijaa ohjataan tarkasti miettimään erikoisalaavaintansa. Hakijan soveltuvuus arvioidaan vielä koejaksoilla ennen lopullista valintaa.

Monilla lääketieteelliseen tiedekuntaan hakevilla nuorilla on visio siitä, mitä he tekevät valmistuttuaan. Käytännössä urapolussa on monta mutkaa ja sattumallakin on suuri osuus (1,2). Suomessa opintojen ohjausta on tarjolla sitä tarvitseville, mutta erikoisalan valintaan on vaikea löytää tukea. Maailmalla on toisin.

Erityisesti anglosaksisissa maissa opiskelijo-

- 4 Querido SJ, Vergouw D, Wigtersma L ym. Dynamics of career choice among students in undergraduate medical courses. A BEME systematic review: BEME Guide No. 33. *Med Teach* 2016;38:18–29.
- 5 Oser TK, Haidet P, Lewis PR ym. Frequency and negative impact of medical student mistreatment based on specialty choice: A longitudinal study. *Acad Med* 2014;89:755–61.
- 6 Cleland J, Johnston PW, French FH, Needham G. Associations between medical school and career preferences in Year 1 medical students in Scotland. *Med Educ* 2012;46:473–84.
- 7 Bland CJ, Meurer LN, Maldona G. Determinants of primary care specialty choice: A non-statistical meta-analysis of the literature. *Acad Med* 1995;70:620–41.
- 8 Howse K, Harris J, Dalgarno N. Canadian national guidelines and recommendations for integrating career advising into medical school curricula. *Acad Med* 2017;92:1543–8.
- 9 McGrath JL, Bischof JJ, Greenberger S ym. 'Speed advising' for medical students applying to residency programs: an efficient supplement to traditional advising. *Med Educ Online* 2016;21:31336. doi: 10.3402/meo.v21.31336
- 10 Keating EM, O'Donne EP, Starr SR. How we created a peer-designed specialty-specific selective for medical student career exploration. *Med Teach* 2013;35:91–4.
- 11 Zink BJ, Hammoud MM, Middleton E, Moroney D, Schigelone A. A comprehensive medical student career development program improves medical student satisfaction with career planning. *Teach Learn Med* 2007;19:55–60.
- 12 Olive KE, Kwasigroch TE, Wooten DJ. A career exploration program: An effective alternative to the traditional use of faculty advisors. *Acad Med* 2016;91:1530–3.
- 13 Hur Y, Cho AR, Song EJ, Kim S. Evaluation of a systematic career coaching program for medical students in Korea using the Career Readiness Inventory. *J Educ Eval Health Prof* 2018;15:10.
- 14 Amini R, Laughlin BS, Smith KW ym. "Flipped classroom" for academic and career advising: an innovative technique for medical student advising. *Adv Med Educ Pract* 2018;9:371–6.
- 15 Sweeney KR, Fritz RA, Rodgers SM. Careers in medicine at Vanderbilt University School of Medicine: An innovative approach to specialty exploration and selection. *Acad Med* 2012;87:942–8.
- 16 Hur Y, Cho AR, Kwon M. Development of a systematic career coaching program for medical students. *Korean J Med Educ* 2018;30:41–50.

Opiskelijoiden uraohjauksen ja erikoisalan valintaa tukevan neuvonnan järjestäminen on erikoislääkäriskoulutuksen uudistuksen tärkeä osa. Ohjelmaan valittu, erikoistumiskoulutuksensa keskeyttävä nuori lääkäri on vienyt paikan joltakin toiselta alasta kiinnostuneelta, ja alan vaihdon vuoksi hänen omat opintonsa viivästyvät.

Tämän systemoidun katsauksen tarkoituksena on löytää esimerkkejä toimivista malleista, jonka pohjalta olisi mahdollista rakentaa suomalaisen terveystieteiden opiskelijoiden uravalinnan ohjaus.

Aineisto ja menetelmät

Kirjallisuushaulla pyrittiin löytämään artikkeleita, joissa kuvataan käytössä oleva uraohjauksen ohjelma tai interventio. Lääketieteen opiskelijoiden uraohjaukselle ei ole vakiintunutta terminologiaa, joten katsauksessa jouduttiin käyttämään useita vaihtoehtoisia hakusanoja: career and choice and medical and student and mentoring/counseling/coaching/advising/guidance and program.

Kirjallisuushaku suoritettiin tietokannoista Ovid Medline, PubMed ja Web of Science heinäkuun alussa 2019. Hakua täydennettiin käymällä läpi löydettyjen artikkelien viiteluettelot.

Mukaan otettiin artikkelit, jotka abstraktin tai otsikon perusteella käsittelevät lääketieteen opiskelijoiden uraohjauksen järjestämistä. Opiskelijoiden yleisen hyvinvoinnin edistämistä kuvaavat ohjelmat, yhden erikoisalan valintaan keskittyvät, jollekin vähemmistölle tai muille kuin lääketieteen opiskelijoille tarkoitettut tai tutkijakoulutuksen kannustavat ohjelmat jätettiin pois. Artikkelin tekstin perusteella suljettiin pois kaksi artikkelia (9,10), jotka oli laadittu vain yhden erikoisalan näkökulmasta.

Mukaan otettiin vain englanniksi kirjoitetut artikkelit, ja pois suljettiin sellaisissa julkaisusarjoissa ilmestyneet artikkelit, joista artikkelin kokotekstiä ei ollut mahdollista saada Helsingin yliopiston terveystieteiden keskuskirjaston tai kyseisen lehden omien verkkosivujen kautta.

Tulokset

Kirjallisuushaku tuotti kiinnostavia artikkeleita, mutta suurin osa käsiteli uraohjausta ja -neuvontaa osana opiskelijoiden yleistä mentorointia, jossa on mukana myös hyvinvoinnin edistä-

minen (3). Rajauksen perusteella mukaan otettiin kahdeksan artikkelia, viisi haun perusteella (12–14,16,18) ja kolme viiteluetteloista löydettyä (11,15,17). Viisi artikkeleista oli Yhdysvalloista (11,12,14,15,18), kaksi Etelä-Koreasta (13, 16) ja yksi Britannianmaasta (17) (Liitetäulukko 1).

Kuvattujen ohjelmien tavoitteet olivat hyvin samanlaisia. Niiden avulla pyrittiin lisäämään opiskelijoiden itsetuntemusta, antamaan tietoa heille sopivista erikoisaloista ja auttamaan heitä menestymään valintamenettelyssä.

Hurin ym. kuvaamassa ohjelmassa (16) opiskelija ohjataan tekemään ammatillista kiinnostusta mittaava STRONG-testi (Strong Interest Inventory Occupational Scales) ja kaksi erilaista persoonallisuustestiä (Myers-Briggs Type Indicator ja NEO). Pohjoisamerikkalaisissa ohjelmakuvauksissa (11,12,14,15,18), mainitaan verkkosivu (19), jonka kautta opiskelija voi tehdä Myers-Briggs Type Indicator- tai sitä lähellä olevan Keirseley Temperament Sorter -testin. Verkkosivuilta löytyy linkki myös kiinnostuksen kohteita, arvoja ja taitoja koskeviin kysymyksiin.

Kohderyhmänä olivat tavallisimmin ensimmäisten vuosikurssien opiskelijat (11–14), mutta myös koko opiskelun ajalle ajoittuvia ohjelmia löytyi (15,17). Oppimismenetelminä käytettiin verkkoluentoja (13,16), käänteistä oppimista (16,18) ja ammatinvalintamessuja (16,17) perinteisten luentojen, pienryhmäkeskustelujen ja yksilöohjauksen lisäksi. Osa kursseista oli pakollisia (12,13), osa valinnaisia tai vapaaehtoisia (11,14,15).

Arviointimenetelmistä yleisin oli osallistujatytyväisyyttä kuvaava palautekysely (11,12,14, 15,17). Tulosten määrittely jäi avoimeksi, taval- lisen lopputulosmuuttuja oli osallistujien tyytyväisyys verrattuna maan keskiarvoon (11,15). Motivaation puute oli ongelma sekä opiskelijoilla että järjestäjillä.

Neljässä pohjoisamerikkalaisessa artikkelissa viitattiin Yhdysvaltojen lääketieteellisten tiedekuntien yhdistyksen urakehitysohjelman verkkosivuihin (20). Siellä annetaan tietoa uravalinnan polusta, johon kuuluu itsetuntemuksen kehittäminen, itselle sopivan erikoisalan etsintä ja päätöksentekostrategia. Uraneuvontaa annetaan koko koulutuksen ajan, aina peruskoulusta collegeen ja yliopiston jatko-opintoihin asti. Sivulla on myös tietoa erikoisalakohdaisista koulutusohjelmista, valintamenettelyyn valmistutu-

TAULUKKO 1.

Kanadalainen suositus viidestä keskeisestä osatekijästä koostuvan mallin luomiseksi (8)

Osaitekiä	Suosituks
1. Strukturoitu ohjaus	Tiedekunnilla tulee olla curriculumiin integroitu uraneuvontaohjelma, joka alkaa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Ohjelman tulee sisältää uravaihtoehtoja koskeva tiedotus, valinnaisiin opintoihin ohjaus ja erikoistumispaikan haku. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus kehittää itsetuntemustaan erilaisten työkalujen avulla. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus saada yksilöllistä, luottamuksellista uraneuvontaa. Tiedekunnan tulee tehdä tarvearvioita ja seurata uraneuvontajärjestelmän tuloksellisuutta.
2. Tietoa uramahdollisuuksista	Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus tutustua itseään kiinnostaviin vaihtoehtoihin eri tavoin (varhaiset kliiniset kontaktit, eturyhmät, valinnaiset opinnot, tutkimusprojektit ym.). Opiskelijoita tulee rohkaista käyttämään hyväkseen kaikkia tarjolla olevia uravalmennus- ja voimavaroja. Opiskelijoita tulee tarvittaessa ohjata hakemaan tietoa myös muista kuin kliinisistä urapoluista.
3. Ohjaus valinnaisena opetuksena	Tiedekunnan tulee nimetä ydinryhmä, joka vastaa valinnaisten opintojen ohjauksesta. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus saada ohjausta kiinnostuksen kohteitaan koskevien valinnaisten opintojen löytämiseksi varsinkin, jos kiinnostuksen kohde muuttuu.
4. Valintamenettelyyn valmistautuminen	Opiskelijoiden tulee saada riittävästi tietoa valintamenettelystä, sen ajoituksesta ja sinä tarvittavista dokumenteista. Opiskelijoiden tulee saada ohjausta hyvän hakemuksen teossa ja oman osaamisen ja alan vaatimusten yhteensovittamisessa. Opiskelijoita tulee ohjata kriittisesti arvioimaan mahdollisuuksiaan alalle pääsyyn suhteessa siihen liittyviin tietoihin ja huhuihin. Opiskelijoiden tulee saada tietoa eri tiedekunnissa olevien erikoistumispaikkojen määristä ja niiden jakautumisesta eri erikoisalojen välillä.
5. Sosiaalinen vastuu	Opiskelijoiden tulee olla tietoisia palvelujärjestelmän tarpeista ja tarjolla olevista terveyden ylläpitoa tukevista hankkeista. Opiskelijoita tulee rohkaista tutustumaan väestön terveystarpeisiin ja erikoislääkärien alakohtaiseen tarpeeseen.

17 Davison I, Burke S, Bullock S ym. Evaluation of a pilot careers advice service for junior doctors. *Med Teach* 2006;28:561-3.

18 Navarro A, Taylor AD, Pokomy AP. Three innovative curricula for addressing medical students' career development. *Acad Med* 2011;86:72-6.

19 <https://www.aamc.org/cim/specialty/understandyourself/assessments/>

20 AAMC Careers in Medicine: <https://www.aamc.org/cim/>

21 Wijnen-Meijer M, Burdick W, Alofs L, Burgers C, Ten Cate OTJ. Stages and transitions in medical education around the world: Clarifying structures and terminology. *Med Teach* 2013;35:301-7.

misesta ja vihjeitä siinä menestymiseen. Lisäksi sivustolla tarjotaan tietoa ammatillisesta kehitymisestä ja myös muista mahdollisuuksista harjoittaa lääkäriammattia.

Kirjallisuushaussa löytyi myös artikkeli, jossa kuvataan Kanadassa perusteilla olevan uraneuvonnan mallia osana lääketieteellisten tiedekuntien akkreditaatiota (8) (taulukko 1). Muita siihen liittyviä artikkeleita ei vielä löytynyt.

Pohdinta

Opiskelijoiden järjestelmällisestä uraohjauksesta on kansainvälisessä kirjallisuudessa esitelly useita malleja, mutta ne ovat sidoksissa maan

koulutus- ja terveystalvvelujärjestelmään (21). Ruotsissa, Tanskassa ja Britanniassa opiskelijat suorittavat pakollisen palvelun valmistumisen jälkeen, ja tänä aikana heillä on mahdollisuus tutustua terveystalvvelujärjestelmän erilaisiin osiin. Alankomaissa taas opiskelijat voivat heti valmistuttuaan hakea erikoislääkärikoulutukseen (21). Suomen nykyinen järjestelmä on jotakin näiden kahden väliltä, sillä opiskelijat suorittavat pakollisia harjoittelukuukausia osana klinisiä opintojaan ja voivat heti valmistuttuaan hakea erikoislääkärikoulutukseen.

Kirjallisuudesta löytyville uraneuvonnan malleille on yhteistä se, että ne painottuvat opiskelun ensimmäisiin vuosiin (18). Tämä on yhteydessä anglosaksiseen näkemykseen opiskelusta henkisen kasvun vaiheena (3). Haun avulla löydettyistä malleista yksityiskohtaisimmin on esitelty eteläkorealainen malli (kuvio 1) (22). Se on kehitetty lääkärien, lääketieteen koulutuksen asiantuntijoiden, uraneuvonnan ammattilaisten ja opiskelijoiden yhteistyönä (13,16,22). Opiskelijoiden järjestelmällinen valmennus alkaa ensimmäisen lukuvuoden alussa ja jatkuu valmistumiseen eli neljännen vuoden loppuun asti. Malli kuluttaa paljon tiedekunnan voimavaroja, sillä jokainen opiskelija käy yhteensä kuusi kahdenkeskistä keskustelua uraneuvojan kanssa.

Osa uranvalintaohjelmista hyödynsi uusia oppimismenetelmiä, kuten käänteistä oppimistä (14,16). Niinkin yksinkertainen interventio kuin opaskirjasein jakaminen ja siihen liittyvän kyselyn täyttäminen lisäsivät opiskelijoiden kahdenkeskisistä keskusteluista ohjaajan kanssa kokemaa hyötyä (14). Kirjallisuudesta löytyy myös esimerkki tiedekunnan verkkosivuston chatista, johon opiskelija voi jättää kysymyksen ja saada asiantuntijan vastauksen sähköpostiinsa (23). Yksittäisen tietokoneavusteisen uravalmennusohjelman käytöstä ei uravalmennossa apua juuri ollut (25).

Lyhyetkin interventiot, kuten 3-4 minuutin pikatapaamiset (speed dating) kiinnostavien erikoisalojen edustajien kanssa (15), osallistujien etukäteen täyttämät kyselylomakkeet ja erikoislääkäreille ennen lähtöpaamista lähetetyt etukäteiskysymykset (9,10,13), ovat auttaneet opiskelijoita. Osa ohjelmista oli ottanut mukaan myös ammatinvalintamessut, joissa erikoisalat pääsivät esittelemään lääkärien toimenkuvaa (15,16).

- 22 Hur Y, Cho AR, Kim S. How to provide tailored career coaching for medical students. *Korean J Med Educ* 2015;27:45–50.
- 23 Patel SG, Ahmed R, Rosenbaum BP. Career guidance and the web: Bridging the gap between the AAMC careers in medicine web site and local career guidance programs. *Teach Learn Med* 2008;20:230–4.
- 24 Gati I, Saka N, Krause M. Should I use a computer-assisted career guidance system? It depends on where your career decision-making difficulties lie. *Br J Guid Couns* 2001;29:301–21.
- 25 Soethout MBM, ten Cate ThJ, van der Wall G. Factors associated with the nature, timing and stability of the specialty career choices of recently graduated doctors in European countries, a literature review. *Med Educ Online* 2004;9:24.
- 26 KARVI:n raportti: https://karvi.fi/app/uploads/2018/06/KARVI_1418.pdf
- 27 <http://erikoisalani.fi/>
- 28 Harris JA, McKay DW. Evaluation of medical career-counseling resources across Canada. *Teach Learn Med* 2012;24:29–35.
- 29 Kaur B, Carberry A, Hogan N ym. The medical schools outcomes database project: Australian medical student characteristics. *BMC Med Educ* 2014;14:180.
- 30 <http://www.lcme.org/functions>

Eteläkorealainen uraohjauksen ja -suunnittelun malli (13,16,21)

Kiteytyminen

Kohde: Lukuvuodet 1–2 (pre-klinikka)

Tavoite: Itsearviointi

Yksityiskohtainen tavoite:

- itsen ja muiden ymmärtäminen
- arvojen pohtiminen
- uratiedon kerääminen

Täsmentyminen

Kohde: Lukuvuodet 1–2 (klinikka)

Tavoite: Urasuunnittelu

Yksityiskohtainen tavoite:

- vuorovaikutus muiden kanssa
- arvojen muodostaminen
- urasuunnittelu

Soveltaminen

Kohde: Lukuvuodet 3–4

Tavoite: Uravalinnan tekeminen

Yksityiskohtainen tavoite:

- ongelmanratkaisu ja ristiriitojen ratkaisu
- arvojen soveltaminen
- urapäätöksen tekeminen

Valinnaisten ja vapaaehtoisten ohjelmien ajatuksena on joustaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan, mutta osallistuminen ei ole ollut toivotunlaista (12). Eräissä tutkimuksissa esitellyt erikoisalojen työtä esittelevät paneelikeskustelut (18) järjestettiin lounasaikaan, ja vaikka osallistuminen järjestyi ensimmäisten opiskeluvuosien aikana, kliinisessä vaiheessa opiskelijoille tuli aikatauluristiriitoja muiden opintojen kanssa. Opetusohjelman ulkopuoliset, vapaaehtoiset kurssit hukkuvat helposti muiden aktiviteettien joukkoon, mutta opiskelijoiden vetämät ja heidän tarpeisiinsa vastaavat ohjelmat ovat toimineet hyvin (12,15).

Korkeakoulujen arviointineuvosto arvosti tuoreessa raportissaan valinnaisten opintojen järjestämistä (26), josta joissakin tiedekunnissa on jo toimiva malli. Uraohjaukseen liittyviä opintoja voitaisiin järjestää pakollisina valinnaisina opintoina: niiden suoritus olisi pakollinen, mutta ajankohdan erikoistuva voisi itse valita.

Jako ensimmäisten vuosien itsetuntemuksen lisäämiseen ja kliinisten vuosien syventäviin kursseihin toimisi varmasti meilläkin. Yliopistojen verkkosivuille on varmasti mahdollista luoda osiot tavallisimpien persoonallisuustestien ja ammatillisia arvoja kirkastavien testien tekemistä ja niiden alustavaa tulkintaa varten. Lääkäriliitto on tuottanut erikoisalani.fi-palvelun, jossa vaalikonetekniikkaan perustuva ohjelma ehdottaa sopivia erikoisaloja (27). Sivustolta löytyy myös erikoisalojen esittelyjä ja alan lääkärin haastatteluja.

Mukaan otettujen ohjelmien tuloksellisuutta on vaikea arvioida. Pohjoisamerikkalaisissa tutkimuksissa se mitattiin opiskelijoiden tyytyväisyytenä suhteessa maanosan muiden oppilaitosten opiskelijoiden tyytyväisyyteen (11,12,28), valinnaisissa opintojaksoissa taas osallistujamäärien avulla (14).

Voidaan ajatella, että tulokset näkyvät koulutuksen keskeytysten tai erikoisalan vaihtamisen kaltaisten kielteisten muuttujien vähenemisenä, mutta tätä taas on vaikea mitata muuten kuin historiallisten verrokkien avulla. Varhaisen valintojen pysyvyydestä on kahtalaista tietoa, erään tutkimuksen mukaan ne ovat melko pysyviä (15) ja toisen mukaan 75 % opiskelijoista vaihtaa kiinnostuksen kohdetta opiskelun aikana (29).

Katsaukseen löydettyjen pohjoisamerikkalaisien ohjelmien suuri osuus selittyy sillä, että mantereella on käytössä lääketieteellisten tiedekuntien akkreditointijärjestelmä (8,30), jonka yhtenä vaatimuksena on opiskelijoille tarkoitettun uraneuvonnan järjestäminen. Eturivin tiedekunnilla ja sellaisiksi mielivillä on kiinnostusta panostaa opiskelijoidensa menestymiseen myös perusopintojen jälkeen (15,19).

Kiinnostavaa Association of American Medical Colleges -järjestön (AAMC) ohjelmassa (11,12,15) on se, miten paljon siinä painotetaan valintamenettelyyn valmistautumista. Joillekin erikoisaloille on perinteisesti ollut paljon hakijoita, ja tämä on aiheuttanut jonoutumista. Tuleva tarveharkinta vähentää paikkoja entisestään.

SIDONNAISUUDET

Leila Niemi-Murola: Taitoni Oy:n hallituksen jäsen, Lääkäripäivien ohjelmaryhmän puheenjohtaja ja johtoryhmän jäsen. Muut: luentopalkkio (Fioca), korvaus koulutukseen tuottamisesta (Kustannus Oy Duodecim), matkakulut (Orion). Johanna Rellman: Lääkäriiliiton professiojoksen jäsen.

Suomessa koulutuspaikan valinnassa ei koulutuksen laadulla ole juurikaan ollut merkitystä (1), mutta uuden valintamenettelyn myötä tällainen ranking-lista saattaa muodostua.

Rajoitukset

Hakustrategia on systemoidun katsauksen kulmakivi, mutta tämän aiheen kohdalla kuitenkin terminologian jäsentymättömyys aiheutti ongelmia. Mentorointia koskevia artikkeleita löytyi paljon, mutta niistä suuri osa painottui mentorointiin opiskelijan henkisen kasvun ja jaksamisen tukena.

Kirjallisuudesta löytyneet mallit painottuvat opiskelun ensimmäisiin vuosiin.

Suurin osa mukaan otetuista artikkeleista (12–14,16,18) löytyi hakutuloksista ja monet viiteluetteloista löydetyt mainittiin useammassa kuin yhdessä artikkelissa (11,15,17). Voidaan siis olettaa, että kaikki tärkeimmät englanninkieliset artikkelit ovat mukana.

Päätelmät

Uraojohtamisen ohjaus on oleellinen lääketieteen koulutuksen osa. Sen järjestäminen vaatii hyvää motivaatiota sekä yliopistoilta että opiskelijoilta (19).

Vaikka vastavalmistuneen on hyvä hakea laaja-alaista kokemusta ennen erikoisalalan valintaa, hyvä itsetuntemus auttaa hakeutumaan oikeisiin työpaikkoihin. Nykyjärjestelmässä yksittäisessä työpaikassa koettu huono kohtelu saattaa ohjata erikoistuvan pois itselle muuten sopivalta alalta (5).

Joustavan ja opiskelijoiden tarpeita vastaavan uraohjausohjelman järjestäminen nykyisen sisäänottomäärän mukaiselle 150 opiskelijalle on haasteellista, vaikka siinä käytettäisiinkin aktiivisia oppimismenetelmiä. Tiedekunnilta tämä edellyttää taloudellista panostusta ja opintopisteiden löytämistä, opiskelijoilla taas on kiusaus valita aineopintoihin valmistautuminen pitkän tähtäimen urasuunnittelun sijaan. Katsauksessa löydettyjen artikkelien mukaisen yksilöohjauksen tarve lisää kustannuksia, mutta sijoitukseksi se on varmasti kannattava.

Mikään katsauksessa käsitellyistä malleista ei sellaisenaan sovellu Suomessa käyttöön otettavaksi. Vaikuttavan, resurssiltaan kohtuullisen ja opiskelijoita kiinnostavan uraohjauksen mallin suunnittelemiseen kannattaa kuitenkin panostaa, sillä terveyspalvelujärjestelmän kannalta on kustannustehokasta ohjata opiskelijoita hakeutumaan suoraan itselleen sopivalle erikoisalalle. ●

[ENGLISH SUMMARY | www.laakarilehti.fi/english](http://www.laakarilehti.fi/english)

What will I become when I grow up? Career coaching models for medical students

LEILA NIEMI-MUROLA,
JOHANNA RELLMAN

LEILA NIEMI-MUROLA
M.D., Ph.D., Docent in
Anaesthesiology and Intensive
Care Medicine, Clinical Instructor
University of Helsinki

What will I become when I grow up? Career coaching models for medical students

BACKGROUND At present, there is no formal career coaching or advising system in Finnish medical schools. The purpose of this systematic review was to find examples of ongoing career counselling programmes.

METHODS The literature databases Ovid Medline, PubMed and Web of Science were systematically searched in July 2019. Search terms career and choice and medical and student and mentor-ing/counseling/coaching/advising/guidance and program were used.

RESULTS Eight articles focusing on career counselling were included in the analysis. The programmes consist of personality tests, lectures, individual counselling and elective studies. During the preclinical years the emphasis is on increasing the individual's self-knowledge. During the clinical years the students are able to try specialties of interest. Both institutions and students experienced lack of motivation.

CONCLUSIONS After the postgraduate education reform there will be less room for the newly graduated doctors to find their specialty by trial and error. Programmes for undergraduate students giving adequate information to facilitate decisions about their future career will be needed. Withdrawal from post-graduate training or switching programmes overload the training programmes and cause unnecessary stress for the newly graduated doctors.

Liitetaulukko 1.

Kirjallisuushaun avulla löytyneet opiskelijoiden uraohjauksen mallit

Tähdellä * merkityt artikkelit pohjautuvat Pohjois-Amerikan lääketieteellisten tiedekuntien yhdistyksen urakehitysohjelmaan (AAMC Careers in Medicine: <https://www.aamc.org/cim/>)

Artikkeli	Tavoitteet	Kohderyhmä	Jakso	Rakenne	Arviointi	Tulokset
Davison 2006 (17)	Arvioida nuorille lääkäreille järjestetyn uravalintapilotin roolia, käyttöä ja vaikutusta	Kaikki ensimmäistä erikoislääkärinkoulutusvuottaan tekevät	Ei tietoa	Yksilöohjaus ja personalisuusprofiilin määrittäminen, ammatinvalintamessut, ryhmäsessiot, CV:n laatimisen ohjaus ja haastattelutaitojen harjoittelu	Palaute, haastattelu, seuranta Kontrolliryhmä kahdesta muusta sairaalasta	Osallistujista 75 % tyytyväisiä Seurannassa 70 % tyytyväisiä urakehitykseen
Zink 2007* (11)	Antaa opiskelijoille riittävästi tietoa, voimavaroja, kokemusta ja neuvontaa uravalinnan pohjaksi ja auttaa heitä menestymään valintamenettelyssä	Kaikkien vuosikurssien opiskelijat	Lukuvuosi 1–2: vapaaehtoinen Lukuvuosi 3: pakollinen Lukuvuosi 4: vapaaehtoinen	L1–2: 11 vapaaehtoista tunnin mittaista lounassessiota, joissa alustus ja sitä seuraava keskustelu L3: Kolme pakollista 2 tunnin luentoa, joissa käsitellään uravalintaa ja valintamenettelyä L4: vapaaehtoisia lisäluentoja	Osallistujien määrä (%) Kaikkien yliopistojen käyttämän strukturoidun kaavakkeen avulla kerätty palaute	Osallistujia vapaaehtoisissa 40 %, pakollisissa 100 % Tyytyväisiä 70 %, enemmän kuin muissa yliopistoissa
Navarro 2011* (18)	1. Auttaa opiskelijoita luomaan selvä ja vakaa kuva itsestään lääkärinä ja omista päämääristään, lahjoistaan, arvoistaan ja kiinnostuksen kohteistaan suhteessa tulevan uran valintaan 2. Tunnistaa lääkärinä toimimisen realiteetit suhteessa palvelujärjestelmään ja omaan elämään (perheen, harrastusten ja työn yhdistäminen) 3. Oppia hyödyntämään tarjolla olevia mahdollisuuksia ja voimavaroja eri erikoisaloja koskevista mahdollisuuksista	Eri vuosikurssien opiskelijat	A. ja B. valinnainen C. pakollinen	Kolme mallia: A. Vähän voimavaroja vaativa malli: Valinnaiset opinnot B. Kohtalaisesti voimavaroja vaativa: Integroitu valinnainen urakehityskurssi C. Paljon voimavaroja: Pakollinen, koko opintojen ajan kestävä kurssi	A. Kirjallinen arviointi ehtona merkinnän saamiseksi B. Sähköinen tai kirjallinen palautekaavake C. Itsearviointi	Ei tiedossa

Sweeney 2012*(15)	Täydentää AAMC:n tarjoamaa ohjelmaa tiedekunnan ja opiskelijoiden toteuttaman neuvonnan avulla	Kaikkien vuosikurssien opiskelijat	Vapaaehtoinen	Kaikille yhteisiä ja eri vuosikursseille kohdennettuja sessioita. Opiskelijoille ryhmätapaamisia eri alojen lääkärin kanssa ja mahdollisuus käydä seuraamassa heidän työtään. Valinnaisia, lukukauden mittaisia kursseja	Kaikkien yliopistojen käyttämän strukturoidun kaavakkeen avulla kerätty palaute	Osallistujista 81 % tyytyväisiä, tulokset parempia kuin muissa yliopistoissa Valinnaisten osallistujista 96 % voisi suositella muillekin
Olive 2016* (12)	Sitouttaa opiskelijat alusta asti oman uran suunnitteluun tarjoamalla heille tietoa valinnan pohjaksi	Ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat	Pakollinen	Kolmen kurssin kokonaisuus, yksi/vuosikurssi Luentoja yleisistä ammatinvalintaan liittyvistä asioista, kiinnostuksen perusteella koottuja pienryhmäkeskusteluja, yksilöarviointeja, yksilöllisen arvioin tuottavia harjoituksia, neuvontakeskusteluja yksittäisille opiskelijoille	Osallistujien määrä (%) Kaikkien yliopistojen käyttämän strukturoidun kaavakkeen avulla kerätty palaute	Kaikki osallistuivat, opiskelijat olivat tyytyväisiä
Hur 2018 (13)	1. Auttaa opiskelijoita löytämään kiinnostuksen kohteensa, kykynsä ja arvonsa 2. Auttaa opiskelijoita muodostamaan visio ja tekemään tiekartta tulevaisuuteen 3. Auttaa opiskelijoita hakemaan tietoa uravaihtoehtoista	Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat	Pakollinen	16 x 2 h Luentoja, työpajoja, tiimityötä, parityöskentelyä, testejä, verkko-opetusta, haastatteluja, projektityö	Ammatinvalintakyselyn tulokset ennen ja jälkeen	Uravalinnan valmiudet paranivat
Hur 2018 (16)	1. Auttaa opiskelijoita muodostamaan kuva omista kyvyistään, taipumuksistaan, kiinnostuksen kohteista ja persoonallisuuspisteistään 2. Tutustua mahdollisiin uravaihtoehtoihin ja valita urapolku 3. Kehittää tulevan uravalinnan mahdollistavaa osaamista	Kaikkien lukuvuosien opiskelijat	Ei mainintaa	Luentoja, pienryhmäkeskusteluja, käännteistä oppimista, verkkoluentoja, ammatinvalintamessut, yksilöohjausta		Ei vielä tuloksia
Amini 2018* (14)	Valmistaa opiskelijoita uravalintaa koskevaan keskusteluun ohjaajan kanssa	Ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijat	Vapaaehtoinen	Ennakkoon annettu materiaali ja yksilökeskustelu ohjaajan kanssa	Kaikkien yliopistojen käyttämän strukturoidun kaavakkeen avulla kerätty palaute	Osallistujia 30 % 95 % osallistujista oli tyytyväisiä kurssin antiin